

1. Tétel: Az európai irodalom alapvető hagyományai: a Biblia

Feladat:

„Ezért az apja kijött és kérlelte. ²⁹De ő szemére vetette apjának: Látod, én annyi éve szolgállok neked és egyszer sem szegtem meg parancsodat. És nekem még egy gödölyét sem adtál soha, hogy egyet mulathassak a barátaimmal. ³⁰Most meg, hogy ez a fiad megjött, aki vagyondat rossz nőkre pazarolta, hizlalt borjút vágattál le neki. – ³¹Az mondta neki: Fiam, te mindig itt vagy velem, és mindenem a tied. ³²S illett vigadnunk és örülnünk, mert ez az öcséd halott volt és életre kelt, elveszett és megkerült.”

(Lukács, 15)

Határozza meg az idézet műfaját, többértelműségét! Igazolja a Biblia műfaji sokszínűségét!

2. Tétel: A görög dráma kialakulása. Szophoklész Antigoné című drámája

Feladat:

„A dráma megjelenésével és nagykorúságával nagykorú lesz az ember is. Önsorsát intézi, választ, dönt, cselekszik, felkutatja az élete értelmét. Mert ez az értelem (a lényeg) már nem közvetlenül adott és nyilvánvaló. Csupán egy állásfoglalásban tetszik fel, s a küzdelemben, abban a különös ellentmondásban, mely régi és új erkölcsöt, cselekvést és eredményt szembeállít.«”

(Ungvári Tamás: Poétika)

Mutassa be a görög dráma kialakulását, és a tragédia jellemző jegyeit Szophoklész Antigoné című drámájának elemzése alapján!

3. Tétel: Balassi Bálint vitézi énekei

Feladat:

„Aki igazán hitelesen akarja megismerni azt a lelkiállapotot, amely a végvárakban harcoló vitézeket hatotta át, és olykor legendás hőstettekre ösztönözte, keresve sem talál hitelesebb kalauzt Balassinál, aki nem idealizálja ezt az életformát, hiszen a halálról is szól, de érezteti erkölcsi magasrendűségét...”

Az idézett gondolatok segítségével igazolja, hogy a végvári vitézek hazáért és a kereszténységért vívott küzdelme erkölcsi értéként jelenik meg Balassi Bálint vitézi költeményeiben!

4. Tétel: Zrínyi Miklós: Szigeti veszedelem – a barokk eposz

Feladat:

*„Dedicalom ezt a munkámat
magyar nemességnek,
adja Isten, hogy véremet
utolsó csöppig hasznosan
néki dedicaltassam”*

(Zrínyi: Bevezető a Szigeti veszedelemhez)

Mutassa meg a barokk eposz jellemzőit A Szigeti veszedelem című műben!

5. tétel: Shakespeare drámaköltészete

Feladat:

„Shakespeare tragédiái különböző tartalmú, irányú és etikailag különbözőképpen megítélendő szenvedélyeket vonultatnak föl.”

(Bécsy Tamás)

Mutassa be a szerelem változatait a Rómeó és Júlia című tragédiában!

6. tétel: Stíluszintézis Csokonai Vitéz Mihály költészetében

Feladat:

„Lelkéből Hortobágy sóhajtott a kultúra felé. Az irodalom pedig, ami eljutott hozzá főleg német és olasz csatornákon, még a rokokó irodalma volt. {...} A Lilla egy pajkos és érzékeny suhanc lírája; csillogó, tűnő színek, édes incselgések és kéjes szomorúság. Ez a suhanc néha naivul fejezte ki magát, népi zamattal és egyszerűséggel. Majd végigpróbálja, játékból, a legrafináltabb formákat, s legprecízebb jelzőket. Olykor rousseai-i ábrándokba merül. Máskor werheri fájdalomba látszik esni.”

(Babits Mihály)

Mutassa be néhány szabadon választott mű értelmezésével Csokonai költészetének formai gazdagságát!

7. tétel: Berzsenyi Dániel költészete

Feladat:

„A szép és nagy tárgy önként emeli lelkünket, s a legszebb ideákat, gondolatokat észrevétlenül segíti kifejtetni és előhozni. Az oly kicsinységek, mint a Csirmasz vára, névnapi és lakodalmi versek, csak kicsinységek maradnak, ha maga Homér is énekli azokat.”

(Berzsenyi Dániel)

Mutassa be Berzsenyi költészetének jellegzetes vonásait néhány szabadon választott mű segítségével!

8. tétel: Kölcsey Ferenc: Himnusz

Feladat:

„Az Istenhez fohászoló költő vallásos gesztusa nem pusztán könyörgés, hanem a múltját vállaló nemzeti közösség büntudatot legyőző önbizalmának, élni akarásának, jövőbe vetett hitének himnikus hangvételű kifejezése.”

(Kölcsey Ferenc)

A himnusz műfaji sajátosságait középpontba állítva elemezze Kölcsey Ferenc Himnusz című művét!